

SPRÁVA Z 10. ZASADNUTIA KOMISIE HISTORIKOV SLOVENSKA A RUMUNSKA

Karol Holly

V Múzeu Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici sa 25. – 27. septembra 2012 uskutočnilo v poradí už 10. zasadnutie Komisie historikov Rumunska a Slovenska. Ako to býva zvykom, zasadnutie komisie bolo spojené s vedeckou konferenciou, ktorá sa tento rok venovala téme *Valašská kolonizácia Slovenska a slovenská kolonizácia v Rumunsku*. Na konferencii odznelo viacero príspevkov, ktoré rozširujú naše poznatky o danej téme. Konferenciu otvorili úvodné príhovory predsedov oboch sekcií komisie (N. Edroiu a S. Mičev). Predseda rumunskej sekcie N. Endroiu predniesol referát *Rumunský výskum o osídlení Rumunov/Valachov v severných Karpatoch*. Nasledoval príspevok T. Cojocar *Valasy z Poľska a zo Slovenska*. Problematiku valašskej kolonizácie ďalej rozvinul O. Tomeček, ktorý vo svojom referáte prezentoval Valachov na území Zvolenskej stolice. Konfesionálny aspekt danej problematiky priblížili referáty G. Szeghyho (*Správy o veriacich východného obradu v Košiciach a v okolí*) a P. Kónyu (*Valašské obyvatelstvo východného Slovenska v procese reformácie a rekatolizácie*). Oprávnený záujem prítomnej odbornej verejnosti vyvolali dva referáty, ktoré odkryli možnosti interdisciplinárneho výskumu problematiky valašskej kolonizácie. Prvý z nich od dvojice autorov M. Michalec a A. Rogožníková (*Vplyv valašskej kolonizácie na krajinotvorbu*) ukázal význam a dôležitosť valašskej kolonizácie pre súčasnú podobu krajiny a predovšetkým trávnatých porastov. Na druhej strane etnológ J. Zajonc analyzoval vplyv valašskej kolonizácie na tradičnú textilnú kultúru Slovenska. Tematike slovenskej kolonizácie v Rumunsku sa venovali štyri referáty. J. Vanko opisoval cirkevnú organizáciu Slovákov z Rumunska a jeho kolega z Nadlaku P. Huszárík predniesol referát na tému *Začiatok a postup kolonizácie Slovákov do Rumunska*. Slovenskí bádatelia tejto témy sa prezentovali dvoma referátmi: P. Chrastina hovoril o *Slovákoch v Bihore: počiatky kolonizácie (na príklade lokality Stará a Nová Huta)* a M. Kmeť sa venoval problematike slovenskej kolonizácie v Rumunsku vo svetle staršej historickej literatúry. Autorkou posledného príspevku bola E. Márza, ktorá priblížila genézu Komisie historikov Rumunska a Slovenska a pri príležitosti jej 10. zasadnutia zhodnotila doterajšie aktivity.

Po skončení konferencie sa konalo samotné zasadnutie komisie, na ktorom sa venovala pozornosť viacerým organizačným otázkam jej činnosti. Treba spomenúť najmä prezentovanie bilingválneho zborníka z predchádzajúceho zasadnutia v Alba Iulii

(*Udalosti 23. augusta 1944 v Rumunsku a Slovenské národné povstanie z 29. augusta 1944. Ich vplyv na oslobodenie Rumunska a Slovenska a na ukončenie druhej svetovej vojny*. Banská Bystrica – Alba Iulia 2012). Na zasadnutí sa dohodli aj podrobnosti okolo organizácie vydania zborníka referátov z rokovania v roku 2012. Komisia navrhla prijať za členov slovenskej sekcie nových členov, a to prof. P. Kónyu, CSc.; doc. M. Kmeťa, PhD.; doc. J. Bystrického, CSc.; K. Hollého, PhD.; P. Šoltésa, PhD. a E. Tajpánovú-Kederessy, PhD. Komisia sa zhodla, že ďalšie zasadnutia budú organizované s dvojročnou periodicitou, pričom nasledujúce bude v roku 2014 v Nadlaku – Timișoare na tému: *Rok 1989: Zrútenie komunistických režimov v Rumunsku a na Slovensku*.

Vďaka aktivite predsedu slovenskej sekcie komisie S. Mičeva a tajomníka M. Syrného bolo 10. zasadnutie komisie historikov Rumunska a Slovenska na vysokej organizačnej a spoločenskej úrovni. Zo spoločenského programu treba spomenúť exkurziu rumunských kolegov po pamiatkach v Banskej Štiavnici a v múzeu vo Svätom Antone.